

Az elítélt a cellájában zokogott. Úgy ült falhoz szegezett priccén, mint egy lehorgasztott fejű, cserepében elszáradt szobanövény. Lábai között, egy kisasztalon utolsó vacsorája: marhahús krumplipürével. Az étel szinte érintetlen, és az a pár falat is a cella sarkában elhelyezett vécékagylóban úszkál.

Ha elcsendesedik, a falat piszkálgatja, amíg könnymirigyei újabb adagot nem termelnek. A lekapart festék nyomán keletkező foltok felhőket idéznek. Csak az epesárga olajfestéket kell képzeletben fölcserélni, és már ott is az ég. Nem vágyik utána, pedig legkevesebb három éve nem látta, és ki tudja, azóta elteltetett még egy annyi idő, de az is lehet, hogy csak egy félév vagy csupán pár hét.

Most a körmét, meg akörül a bőrt próbálja rágni, de nincsen már, amibe belekapathatnának a fogai. Rágnivaló híján hüvelykje a szájába csúszik, úgy szopja, akár egy kisgyerek, nyála feloldja kézfeje többnapos piszkát, barna lé érezik alá szája pereméről, állkapcsai mozogni kezdenek, az őrlőfogak nekiindulnak, fel-le, előre-hátra, vacsora helyett önmagát fogyasztja.

Némi járkálás talán megnyugtató, de ha felállna, és elkezdene sétálni, egyébire nem tudna gondolni, csak arra, hogy milyen embertelenül szűk ez a föld alatti lyuk. Olyannyira jelentéktelen ez a hat köbméternyi űr, hogy nemcsak a fény, hanem még a léghuzat is messziről elkerüli.

Újból megpróbálkozik a vacsorájával, bár gyomra az idegességtől diónyira zsugorodott össze. Belevág a húsba, befalja, pürét lapától utána, uborkát harap rá. Megrágni nem tudja, nincsen nyála hozzá. Meg kell próbálnia egyből lenyelni. Egyszerű izommunka.

Csakúgy, mint a gyomor összerándulása.

Újabb ételporció a vécékagylóba.

Három napja, amióta szóltak neki, egy falat sem ment le a torkán. Mintha emésztőszervei már öelötte meghaltak volna.

Csak egyvalami él benne igazán: a szorongás. Ő maga táplálja azzal, hogy állandóan kint röpteti gondolatait a folyosón, a kicsempézett, ablak nélküli kamrákban, az udvaron, a fal mellett – mindenhol, ahová készül.

Vissza kell hívnia őket a négy fal szűkösségébe.

Vállig túri inge ujját, ráharap a könyökhajlatára. Fogai lassan áthatolnak a bőrön, gondolatai visszatértek, sőt, meg is szűntek, de ő csak nem enged fel, saját vére ízével a szájában arra gondol, hogy ha most át tudná harapni a vénáját, percek alatt kivérezne, és akkor nemcsak hogy megúszná a dolgot, de a szorongástól is örökre megszabadulna.

Elhúzódik a kémlelőnyílás retesze, kulcs csörren, ármékok nyúlnak a lámpa fénykörébe, bakancstalp csattan az elítélt arcán, állkapcsai elemnyednek, a vénák megmenekülnek, ő pedig a padlóra roskad.

– Nézd meg, mit csinál! – acsarog az egyik őr, és ismét belerüg.

– Látom! – társul be a másik, és az ő lába is lendül. – Úgy látszik, nem győzi kivárni.

– Siet. Nagyon siet. A vacsoráját sem ette meg.

– Dehogyan siet! Csak egy bűdös dög. Rágni is lusta.

– Hát nem tudja, hogy éhgyomorral nem lehet sétálni?

Az elítélt priccse sarkára támaszkodva feláll. Könyökhajlatában hurkás daganat lüktet.

– Nézd meg, mit csinált a karjával!

– Persze, többet nem lesz szüksége rá.

Az elítélt fogai közt darabossá alvadtt a vér. Mintha homok került volna a torkába, a vérrögök sehogy sem akarnak lecsúszni. Szája vígyorszerűen széthúzódik, ahogy nyelni próbál.

– Te, ez röhhög rajtunk! Látod?

– Persze hogy röhhög! Azt hiszi, jól megszívott!

– Nem akar enni? Jól van! Akkor a fogaira sincs szüksége.

*

Állva várta az ajtó nyílását. Nem fog ő hisztériázni, amikor viszik. Fölösleges cirkuszt rendezni. Nem vágyott egyébire, csak hogy vége legyen ennek az egész kálváriának.

Nyikordul az ajtó, és már emeli is egymáshoz szorított csuklóit. Maga a halál lép be – legalábbis úgy tűnik a cella gyenge megvilágításában –, de a kaszája nincsen nála, helyette valami szögletes tárgyat szorít a melléhez.

– Csak én vagyok, engedje le a kezét – mondja a pap. – Tudom, hogy nem akar gyönni, de a szabályzat előírja, hogy mindenkinek meg kell adni a lehetőséget. Leülök maga mellé egy kicsit, ha nem bánja. Elfáradtam. Mára maga a negyedik.

– Dolgozik az üzem, mi?

– Miféle üzem?

– Hát a vágóhid.

– Mára egyedül maga van előírva. A többiek csupán beszélgetni akartak.

– Hát, mocsok dolog ez a magány.

– Nem a társaságomra vágnak.

– Ne vicceljen! Ha nem a társaságáért hívatják, akkor mégis miért?

– Könnyíteni akarnak magukon.

– Arra ott a vécé.

– A lelkük terhes.

– A lelkük! Hogy milyen érzékenyek lesznek a négy fal között a gazemberek!

– Hogy beszélhet ilyen könnyelműen? Pont maga.
– Mért, mi van velem?
– Maga, akinek annyi van a rovásán.
– Nekem semmi sincs a rovásomon.
– Ne mondja, hogy nem bán semmit!
– Még csak a lelkiismeret hiányzik nekem innen! Alig férek el magammal meg a gondolataimmal.
– De amit tett...
– Magát véletlenül nem feloldozni küldték ide?
– De igen.
– Akkor meg mit vádaskodik?
– Nem vádaskodom. Csak ahhoz, hogy feloldozzam, először tudatosítanom kell magában a bűnét meg annak súlyát.
Az elítélt kidörzsöl szeméből néhány elakadt könnycseppet, végighúzza nyelvét letörött fogain, arcán ismét furcsa grimasz, ez talán valóban egy vigyor torzója.
– Tényleg segíteni szeretne rajtam?
– Persze.
– Egészen biztos benne?
– Természetes, hogy fél egy ilyen lépés előtt.
– Szó sincs itt félelemről! Én nem félek. Sőt, alig várom. Viszont a bizonytalanság, ez az átkozott huzavona, ez kikészít. Olyan, mint amikor műtetre készül az ember: azelőtt jól megváratták, de közben negyedóránként figyelmeztetik, hogy hamarosan tényleg viszik. Az elítélt a papra pillant, vajon megértette-e őt. A pap azonban csak annyit mond:
– Folytassa csak.
– Nem traccsolni akarok, csak egy kis segítséget kérek. Van magánál valami, ami számomra nagyon értékes.
– Éspedig?
– Cipőfűző.
– Micsoda?
– Ne tegye itt nekem a hülyét! Adja ide egyik cipőfűzőjét. A köpenye alól úgysem látszik ki a lábbelije.
– Ne kérjen ilyesmit.
– De elegendem van az időhúzásból! Tudom, hogy elkerülhetetlen, ezért minél hamarabb túl akarok lenni rajta! Hogy magyarázzam, hogy felfogja? Azt akarom, hogy egyből toljanak be a műtőbe! Érti?
A pap felhúzza a lábát, kezét a lábfejeére csúsztatja. Összecsi a fűző végeit, mintha ki akarná oldani, de ebben a pillanatban kitárul a cella ajtaja.
– Na, felkente-e, atyám?
A pap lesimítja köpenyét, és mielőtt távozna, keresztet vet az elítéltra.

*

A kinti levegő szinte felmetszi tüdejét, az ég pedig azzal a sok felhővel olyan ingatagnak látszik, mintha bármelyik pillanatban rászakadhatna. A fényesség is elviselhetetlen – lehunnya szemeit.
Lépcsők szegélyébe akad a lába, léptei deszkapadlón dobognak. Valahonnan hallja, ahogy egy hang utasításokat osztogat: olajozza meg rendszeren, ellenőrizze a csigákat! A fejére húznak valamit, arca előtt kimelegszik a levegő, saját szájszagát lélegzi vissza. Csiklandozza nyakát a kötél, faszka kis sálad van, suttogja valaki a fülébe, várja, mikor nyílik meg alatta a föld. Aztán kavardás támad, szedjétek le, seggfej banda, még egy parancsot sem vagytok képesek elolvasni?
Fellazítják nyakán a kötelet, lehelete felszabadul a zsák alól, de szemét továbbra is csukva tartja. Visszaviszik a cellájába, ahol tudja jól, mi vár rá. Hólyagja megadja magát, gyéren folyik vizelete, mintha könnyek csordulnának végig a lábszárán, hosszan tart az ürtés, egészen belefeledkezik.
– Eszméletlen a szaga – mondja valaki. – És össze is húgyozta magát.

*

Az elítélt a cellájában zokogott.
Megint.

Hányadszor? Maga sem tudja. Képzletben eddig annyiszor meghalt, hogy csak a testével kéne végezni már. Ha él még az is egyáltalán. Ellenőrizhetné, de nincs hozzá bátorsága. Félt kitapintani saját pulzusát.

Kategória: vers, próza
Denumire autor: Potozky László

Látó Szépirodalmi Folyóirat